

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krome (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 31. oktobra 1901.

Štev. 44.

Še tri napake sedanjih ljudskih šol.

Zopet se je približal čas, ko capljajo naši otroci dan na dan v visoke in v vasi najlepše hiše, na katerih se blišči napis „Volkschule“. Skrbna mati je že popravila svojim otrokom potrebno obleko, oče mora skrbeti za mavho in knjige; kos kruha od hleba in križ na čelo in — otrok je izročen na milost in nemilost sedanji šolski postavi. Gotovo ima čas, ko gre otrok prvokrat v šolo, v sebi nekaj veselega, pomembnega, a vendar se prikrade tuintam preskrbeči materi kaka grenka solzica iz oči, in oče ni brez vseh skrbi: ali bo šola prinesla otroškemu srečo, blagor in omiko, katero po pravici pričakuje stariši? Žal, vsled vsakdanjih in večletnih izkušenj smo primorani le malo, malo zaupati hvalisanim sadovom nove šole. — Sveta vera, in mili materni jezik! Nova šola nima srca, nima skrbi, ne pozna dolžnosti, te dve najdražji svetinji človeštva upoštevati, vzgajati, blažiti. Toda o tem danes ne bomo govorili. Obrnimo svojo pozornost na druge hibe naših ljudskih šol.

Prva napaka: Sedanja ljudska šola gleda le na neko splošno poučevanje v vseh mogočih strokah, zanemarija pa, otroke temeljito izuriti v neobhodno potrebnih predmetih. Vse mogoče hočejo vtepati v mlade glave vaških paglavcev: dežele, mesta, gore, vode celega sveta naj pozna šolar od zunaj in znotraj; kamenje, rudovine, rastline vse in kebre tudi, vse naenkrat, v tej uri to, v drugi drugo! Zraven še zgodovino vseh časov in krajev!

Mi sicer nismo zoper to, da se otrok veliko nauči; vprašamo le, ali res vse to spada v okvir ljudske šole. Učenih otrok kmet in obrtnik ne potrebuje, potrebuje pa modrih glav in pridnih rok. Če se pa mlada glava prenapolni s tako različnim blagom iz vseh strok in ved sveta, — ali se ne zanemarija zraven blagodejna izomika srca, in temeljito izurjenje v pisanju, branju, računanju, ter bistrenje otroškega spomina. Šola naj izreja mladino tako, da bo dobila veselje do dela; zarod ki veliko različnega ve ter zna jezik dobro sukati, ne bo veljal veliko v prihodnosti. V prejšnjih letih je prinesla mladina iz maloletnega šolskega pouka več dobrega za prihodnje življenje seboj kakor sedaj, sebi v srečo, državi v korist.

Druga napaka: Sedanja šola ne gleda

na potrebe posameznih krajev in dežel. Za kmeto mladino mora vendar drugačen pouk biti, kakor za mestne in delavske otroke. Na kmetih naj se ozirajo učitelji na kmetijske potrebe, n. pr. na polju, pri živini, v gozdu, pri sadju; kako naj tudi kmet ima svoje letne račune, kaj naj vé o svojih plačilih itd. V krajih, kjer cveti kaka domača obrt, naj se ta upošteva tudi v šoli.

Šolske knjige: n. pr. „Lesebuch, Sprachlehre, Rechenbuch“, so sestavili strokovnjaki pri zeleni mizi, ne pa pod kmeto streho. Kaj je v njih nepotrebnega, nerodnega, in kaj vse manjka v njih! Otroci se mora v prvih letih malo vaditi v njemu primernih strokah, navaditi se mora že v ljudskih šolah neko ročnost in urnost v predmetih, za katere občuti posebno veselje, poklic. Za ročna dela pa sedanja šola dostikrat nima prostora, nima učiteljev!

Tretja napaka: Sedanja šola traja predolgo! Osem let, zlatih osem let zahteva ljudska šola za se. Mladosti najlepši čas, leta, kjer se srce in glava najbolj izomika, kjer je najbolj občutljiva in dovzetna, — zahteva šola za se. O če bi bila prava, kaj bi lahko dosegla. Tako pa... Kakšna odgovornost, kakšna sodba čaka sedanjo šolo za dolgi čas osmih let, za vsa srca, za vse glave otrok!

Če je otrok le srednje nadarjen, — in na take se moramo ozirati, — on si pridobi v petih ali šestih letih že vse to, kar mu more sedanja šola sploh dati; in potem — potem za njega ni več novega, nič mikavnega in on začne — lenariti. In taka duševna in telesna lenoba se v naših šolah pita, vzgaja! In lenobo podpirati v 12., 13., 14. letu — to je najhujša napaka, smrtni greh! Tu se pokopujejo zlati talenti, tu se lahko že udajo hudim napakam, slabim navadam, prihodnjim hudobijam.

Le malo se bo našlo v vaških šolah takšnih otrok, ki bi imeli posebno veselje s knjigami, s temeljitejšim učenjem; taki seveda ne bojo pasli duševno lenobo; a večino vaških šolarjev ne mika in zanima samo knjiga in pero; njih čaka kmeto delo; in tega on v zadnjih letih v šoli pogreša, in ker ga nima, se ga odvadi. In zaradi tega imamo dandanes tako malo pridnih, zvestih hlapcev in dekel, tako malo marljivih in izurjenih rokodelcev, zmirom manj in manj štedljivih in delavnih kmetov.

Takšnih revežev pa, kakor agentov, mešetarjev, pisarjev, tajnikov, komijev, nižjih uradnikov — imamo zmirom več. Malo z roko, malo z glavo, po gotovi plači, po lahkem delu pa — penzjon! Ne učenjak, ne delavec! To so sadovi nove šole. Pravo veselje do domačega dela, veselje do domačih tal, in ročna izurjenost — teh prepotrebnih čednostij šola ne daje; v zadnjih dveh letih jih le jemlje.

Zaraditega pa je klic pravih prijateljev in zastopnikov ljudstva: proč z sedanjo osemletno šolo! Dajte nam šestletno šolo, zraven teh ali pa v njih pa strokovne šole! Luč v glavo, vero v srce, delo v roke! To naj je vzor prave ljudske šole! — r.

Državni zbor.

Zoper katoliško cerkev. Nemški nacionalci so stavili nujni predlog, da se naj iz Francoskega izgnanim menihom zabrani, naseliti se v Avstriji. Ta predlog kaže presneto malo svobode, s katero sicer barantajo nacionalci. Framazoni so lani pričeli boj zoper katoliško cerkev najprej s tem, da hočejo odpraviti cerkvene redove. Zato se je začela gonja zoper nje na Francoskem, Španskem in Portugalskem. Pri nas pomagajo Framazonom nemški nacionalci. Oni predlog so podpisali tudi posl. Werniš, dr. Lemiš in Gratzhofer. Treba si ta imena zapomniti za takrat, ko bodo ti ljudje zopet govorili, da niso nasprotniki cerkve! Zlasti velikovškega klobučarja naj si naši ljudje dobro zapomnijo!

Dalje je ta stranka izročila nujni predlog, da se cerkvi zabrani pridobivati si novih posestev. V imenu „svobode“ torej hočejo proti katoliški cerkvi rabiti najhujši pritisk, dasi cerkev deli le revežem dobrote! Da bi nastopili tudi proti židom, ki pokupujejo čim več sveta, za to — ni časa! In pri tej stranki je tudi „krščanski“ Čare!

Vse-Nemci pa po poslancu Eisenkolbu zahtevajo, naj se proti redovom v Avstriji postopa ravno tako kakor na Francoskem. — Dobro jo je pogodil krščanskosocijalni posl. Schneider, ki je stavil z Eisenkolbovim enako se glaseč predlog, samo da je namesto besede „katoliški mnih“ postavil besedo: „židi“.

PODLISTEK.

Ne kradi!

(Spisal V. Kosmák. — Prevel Svečan.)

Oni dan sem se vozil po železnici z nekim mladim židom. Na železnici takrat ljudje niso o nikomur drugem govorili, kakor o gospodu Ofenheimu. Upam, da ste tudi vi čitali ali slišali o njem in zato veste, kdo in kaj je in s čim se je proslavil. Ni mi torej treba o njem pripovedovati. Zaradi tega sva morala tudi midva — namreč žid in jaz — o tem imenitnem gospodu govoriti. Jaz sem rekel, da bi ga bil kot porotnik obsodil. Žid se je porogljivo nasmejaval in rekel: „Kdo ga more obsoditi? On je delal samo to, kar dela celi svet. Zakaj bi si ne pomagal, ako more? Vsak je norec, kdor tega ne stori.“

Jaz rečem: „Oprostite gospod: če si kdo v kakšni službi izvanredno »pridelal« desetkrat, dà, stokrat toliko, kolikor iznaša njegova redna služba, ali je to pošteno?“

Žid je skomizgnil z ramama: „Kaj je pošteno? Postava ne prepoveduje krasti in ne kaznuje nobenega, kdor se ne pusti pri tatvini ujeti.“

Jaz sem si od jeze grizel ustnice zavolj te židovske nesramnosti in konečno rekel: „Oprostite gospod, zdi se mi, da imate takšne nazore, kakor oni častnik.“

„Kateri častnik?“ vprašal je žid radovedno. Jaz sem začel pripovedovati: Bil je neki star častnik (vojaki so ga imenovali „očeta“) in ta je rekal svojim „možem“: Krasti smete; kdor pa se

bo pustil ujeti, dobi brez usmiljenja „dvojni porcijon“, to je 50. — Vojaki so se po tem ravnali. Nekoč so ukradli mesarju celo svinjo, ko je bila že osnažena, — samo razsekati jo je bilo še treba. Mesar je takoj sumničil vojake in šel se je pritožiti k častniku. Častnik ga je resnobno poslušal in potem dejal: Prav, iščite v vojašnici, kjer hočete. Ako svinjo najdete, dobi tat 50, ako je ne najdete, bodete svoje sumničenje drago plačali.

Mesar prepričan, da so vojaki svinjo ukradli, zahteval je preiskavanje. Častnik je ukazal vojakom, naj se na dvorišču postavijo v vrsto, sam pa je šel z mesarjem. Ta je preiskal vsako posteljo, vsak kot, kubinjo, podstrešje, klet, svinje pa ni bilo nikjer. Mesarju je tekel pot s čela.

„Le iščite“, vzpodbujal ga je častnik, „da me ne morete obdolžiti krivde. Še nisva bila v bolnišnici, pojdiva tja.“ In šla sta.

V bolnišnici je bilo nekoliko bolnikov — pa ne svinja. V kamri zraven bolnišnice je ležalo na slami teló pokrito z belim prtom. Pri glavi je gorela na stolu majhna lampica.

„Kaj je tu?“ vpraša častnik.

Desetnik se dotakne z roko kape: „Pokorno »meldujem« — mrlič.“

Mesar se je pokrival ter šel sam polumrtev iz vojašnice. Vojaki so ga zmerjali in častnik je žugal, da ga bo drugikrat tožil, ako bode še sumničil njegove vojake.

Ko je mesar odšel, šli so vojaki v kamro zraven bolnišnice, odnesli — mrliča, ga razsekali in imeli so izvrstno pečenko. —

Žid se je smejal. „Tako je na svetu. Kdor je spretnjši, ta zmaga!“

Slavno občinstvo, ali je imel žid prav? Kakor se zdi, dà — pa ne v resnici.

Mnogi seveda uide rokam orožnikov in roka pozemeljskega sodnika ga ne doseže; tisti pa meni, da je zmagal in kakor bi bil pošten človek, ponosno koraka po svetu in zaničljivo gleda „priproste“ hudodelce. — Toda zelo se moti!

Je še drug sodnik, katerega roka seže dalje nego je svet, in ta ima orožnike, katerim ne uide nihče. Ti letajo na angelskih perutih hitro kakor blisk in gotovo zasačijo tistega, za katerim jih je poslal večni Sodnik. Gorje mu, kdor pade v njihove roke. Boljše bi bilo, ako bi ga bila zasačila človeška pravičnost. — Tukaj berite izgled!

Pred nekoliko leti se je plazil skozi ulice nekega mesta — nočem ga imenovati — medel, suh, bled mož v oguljeni obleki in raztrganih čevljih. Bil je tovarniški delavec Fraj. Bežal je revež iz svoje mrzle sobice, da bi ne slišal vzdihovanja žene in jokanja otrok. Ni bilo kruha in ni jim mogel pomagati, ker ni bilo dela! Hodil je dolgo sem in tja do mraka. Od zime in lakote je trepetal. Šel je večkrat mimo štacune, kjer so vabili veliki, lepi hlebi kruha mimogredoče h kupovanju. Gledal jih je s početka žalostno, potem poželjivo in konečno ježno. Njegovo srce je bilo kakor v kleščah: Ta kruh leži tu in nihče ga ne kupuje, mislil si je — marsikdo ga menda tudi zaničuje, meni in mojim otrokom pa bi bil kakor mana. Obstal je na voglu ulice ter pogledaval v enomer v štacuno. Na ulici je bilo že temno in prodajalka je šla prižgat svečtilnico. Revež Fraj je to videl. V očesih se mu je posvetilo, priplazil se je hitro k štacuni, vzela je dva hleba in hitel proč. Zavil je v postransko ulico

Nujni predlogi. V zadnjih sejah se je državni zbor bavil malone samo z nujnimi predlogi, katerih se je od raznih stranij stavilo že precej, nekateri očitno le z namenom, da se zavleče redno delo. Nujni predlog posl. Kaftana, naj se podprži severo-zahodna železnica, se je sprejel s potrebno dvetretjinsko večino.

Velik škandal se je dogodil ob razpravi o nujnem predlogu poslanca Stranskega o nasilstvu Nemcev v Litavi na Moravskem. Nemce je namreč jezilo, da so Čehi dobili obč. zastop v Litavi v roke; za to so ondi priredili 22. sept. neko slavnost, h kateri so zbornali skupaj mnogo Nemcev ter pričeli napadati Čeha. Čeha Stranskyja so Vsenemci psovali v zbornici z „Židom“. Stransky je pa pojasnil, da je bil tudi praded Sohönererjev židovske krvi. Vrišč je bil tolik, kakor ob najlepši obstrukciji. Psovke letale so po zraku, da je bilo kar — veselje, in Nemci so svojo „kulturo“ prodajali kar na debelo. Stransky je predlagal, naj vlada prišče zadevo v Litavi in naj potem kaznuje krivce. Oba predloga sta bila sprejeta, za prvi predlog so glasovali tudi Nemci, za drugi predlog pa ne, kar kaže, da nimajo mirne vesti.

Dalje se je rešil nujni predlog posl. Seitz-a, da naj se poskrbi za delo in se odpomore pomanjkanju, ki je navstalo, ker mnogokje ni dela.

Kriza. Nepričakovana kriza se je pojavila v državnem zboru v petek dné 25. okt. Ministerski predsednik pl. Körber je namreč kratkoma izjavil, da ne mara več gledati, kako se trati čas s praznimi predlogi, marveč zahteva, da se prične posvetovanje o proračunu. Rekel je, da odstopi celo ministerstvo, če se to ne zgodi, ali pa se razpusti državni zbor. Začelo se je torej običajno mešetarenje med vlado, predsedstvom in strankami. Zato se je zavlekel pričetek seje za dve uri. Konečno se je doseglo, da so razne stranke, med njimi tudi Vsenemci, umaknili svoje nujne predloge, samo soc. demokratje in češki socialisti se niso udali. Tako se je moral najprej rešiti nujni predlog gledé zavarovanja za starost in one moglost, kateri predlog se je odkazal odseku.

Nato se je res pričela proračunska debata. Govoril je ta dan krščanski socialc Fink in Poljak Javorski. Pl. Körber se je še isto popoldne peljal v Budimpešto, da poroča cesarju o položaju.

Dopisi.

Celovec. (Tamburaši. — Prvi dar.) Mislil bode marsikdo, da novoustanovljeno tamburaško društvo „Bisernica“ spava, a temu ni tako. Pristopilo je od dné 3. oktobra še 20 udov, tako, da šteje društvo zdaj 45 članov. Pristopilo bi jih gotovo še veliko več, ko bi zamoglo društvo svoja pravila razposlati, a vlada društva ni prepovedala, pa tudi pravil še ni vrnila, vsled tega se čaka s tiskom pravil. Izvršujočih članov je zdaj 13, a nastopiti jih more samo le 5; 8 članov se pa počuje še v godbi in ti bodo do novega leta tudi toliko izvežbani, da bodo lahko nastopili. Godal ima društvo zdaj 10, ter so popolna last društva. — Prvi dar je prejel odbor iz Beljaka od omizja beljaških Slovencev. Lepa hvala za poslanih 10 kron in upamo, da bode sledilo še več posnemo-

in srečno prispel domu, ne da bi ga kdo videl, kakor si je mislil. Svetilnice namreč niso bile prižgane, ker so v mestu pričakovali luno, ki je imela ob osmih iziti.

Revež Fraj je vstopil v svoje stanovanje ter rekel z votlim glasom: Otroci, tu imate kruh. Otroci so se razveselili in poželjivo segali po kruhu. Žena pa je pogledala moža in videč, da poveša od srama oči, odšla je iz sobe in zunaj grenko jokala — da je mož postal tat, da bi nasitil lačne otroke.

Prodajalka je razsvetila svetilnico, obesila jo na žebelj in vsedla se zopet za okno. Naenkrat pride neka suha gospa iz nasprotne hiše ter potrka na okno. Prodajalka se vstraši in hitro odpre okno: Dober večer, milostljiva. Kaj pa bi radi?

„Sosedu, da tako slabo pazite na svoje reči!“

„Jezus, Marija, milostljiva, — in kaj se je zgodilo?“

„Saj vam manjkata dva hleba kruha. Šel je mimo tak vagabund, zdi se mi, da je bil Fraj, in ko ste prižigali svetilnico, vzela je vam dva hleba.“

Prodajalka je zdaj začela vpiti, ljudje so vrelj vkup in stara gospa je vsem pripovedovala strašno dogodbo; vsi so se čudili in tarnali.

„Za belega dné ne bo skoraj človek varen s svojim premoženjem,“ tarnala je prodajalka.

„To so sedanje postave vzrok“, opomnila je druga. Za luppe sedaj ni nobene kazni.

„Saj je res,“ pritrdi neki stari mož z visokim, oguljenim cilindrom; tatje sedé zdaj v ječi kakor gospodje in zato nočejo delati, in ko pridejo vun, rajši kradejo, da bi zopet mogli nazaj.“ V tem je prišepal star policaj in vprašal, kaj se je zgodilo.

(Konec prihodnjic.)

valcev. — Pisma in poslatve sprejema odbor pod naslovom: „I. koroško tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu, Benediktinski trg št. 4,“ ker tam stanujejo kar trije odborniki, namreč blagajnik, tajnik in jeden odbornik. Živela „Bisernica“ in živeli darovalci in podpiratelji tega za socialno življenje Slovencev v Celovcu prepotrebnega društva!

Velikovec. (O „Narodni šoli.“) Potekel je čas šolskih počitnic, prevažni čas, v katerem se vrši šolsko popisovanje ali nabira otrok za novo šolsko leto. V tem času se bje v naši okolici ljuti boj med slovenskim in nemškim duhom, in ko začetek šolskega leta nastopi, pokriva na obeh straneh dokaj ranjencev in mrtvih vojno polje. Dasi je letošnja počitniška vojska bila jako vroča, vendar moramo z velikim zadoščenjem naznaniti milemu našemu narodu, da je ostala naša narodna misel zmagovita in kaže naša „Narodna šola“ letos zelo vesel napredek. Konec pretečenega šolskega leta bilo je v naši „Narodni šoli“ že 170 otrok, ali zdaj se je povzdignilo število otrok na impozantno število 204. V prvem razredu je letos 70, v drugem tudi 70, v tretjem pa 64 otrok. Po spolu je 59 dečkov in 145 deklic. S posebnim veseljem mora pa še vsakega slovenskega rodoljuba napolniti izvanredni napredek našega v „Narodni šoli“ se nahajajočega dekliškega vzgojišča (Internata). V istem nahaja se namreč letos 22 gojenk, od katerih ste le dve Štajerki, vse ostale 20 pa so Korošice, in to iz imovitih slovenskih kmetijskih družin. Poleg teh 22 sprejetih smo pa še 4 večjim deklicam, ki so tudi za sprejem v internat prosile in se želijo izuriti v kuhanju in ženskih ročnih delih, obljubili pozneje jih sprejeti, ko bodo one gojenke, ki se zdaj v kuhanju uče, svoj tečaj dokončale. Ako se pomisli, da je v našem internatu prostora le za 30 gojenk, tedaj se mora reči, da vzgojišče že zdaj popolnoma svoj namen izvršuje. Neki vzorni slovenski rodoljub mi je pravil, da, ko je pred nekaterimi leti prišel po opravkih v tukajšnjo davkarijo, je z začudenjem zapazil, kako so kmetje z uradniki navadno slovenski govorili, a ženske kramljale so v blaženi nemščini. Živi potrebi so tedaj nameravali v okom priti prezaslužni naši narodni voditelji, ko so leta 1895. v odločilnem trenutku še omogočili, da se je na „Narodni šoli“ postavilo še drugo nadstropje, in so se tako pridobili potrebni prostori za dekliški internat. Zdaj imajo oni blagi rodoljubi veliko zadoščenje, da jih nade, katere so v internat stavili, niso varale. Brez internata bila bi naša šola samo bolj krajevne pomena, ali po internatu, v katerem se slovenske deklice iz cele naše dežele po č. šolskih sestrah jako skrbno vzgajajo v verskem in narodnem duhu, koristi vsem koroškim Slovincem. Gojenke našega vzgojišča bodo postale vzorne slovenske gospodinje, in po njih se bo širila narodna zavest v širše kroge našega naroda. Dasi pa je napredek, katerega je naša „Narodna šola“ dosegla v petih letih svojega obstanka, jako velik, jo vendar še čaka mnogo napornega dela. Pomisliti je treba, da obiskuje tukajšnje nemške mestne šole, desetrazredno ljudsko in dozaj trirazredno meščansko šolo okroglo 500 otrok, od katerih je še vedno polovica Slovencev. Da bi „Narodne šole“ ne bilo, bila bi vsa naša slovenska okolica neusmiljeno izročena ponemčevanju. Slovenski rodoljubi koroški tedaj nikdar ne zabite velike svoje dobrotnice, slavne družbe sv. Cirila in Metoda, ki je nam „Narodno šolo“ postavila, in se je spominjajte pri vsaki priliki z obilnimi darovi!

Globasnica. (Naša šola.) Skoro deset let se že bojujemo za šolo, kakeršno smemo po postavi zahtevati, namreč za šolo, v kateri bi bil materni (slovenski) jezik učni jezik. Prva postajna za tako šolo (l. 1891.) se je kratko odbila, „ker se je drugi šolo vzdržujoči faktor, visoki koroški deželni odbor, zoper vsebino in smoter prošnje izrekel“ (odlok od dné 13. feb. 1892, št. 399). Brž ko so nasprotniki zvedeli, da se je vložila prošnja za slovensko šolo, so začeli nabirati podpise za staro takozvano utrakvistično, pravzaprav nemško šolo; in res nabrali so 58 podpisov. Čudimo se pa, da se je tem na čelo postavil naš sedanji cerkveni ključar Pajančič; gotovo ta tedaj ni vedel, zoper kaj pobira podpise. So mu pač natrobili tisti slovenski odpadniki v ušesa, da se v slovenski šoli otroci ne bodo učili čisto nič nemščine; s to grdo lažjo se je torej agitiralo. Zoper omenjeni odlok so vložili tedanji boritelji za pravično slovensko stvar priziv na c. kr. naučno ministerstvo. Zdaj naenkrat staknejo pri c. kr. šolskem svetu § 6. drž. šol. postave od dné 14. maja 1869 (ali pred odlokom od dné 13. feb. 1892 niso vedeli za to? Morajo se Slovenci vselej sklicevati na najvišjo inštanco, da dosežejo, kar bi mogli dobiti postavno že pri uradu prve stopnje? Pravica kje si?); dne 21. avgusta 1892, št. 922 odloči c. kr. šolski svet: dvorazredna, dosedaj utrakvistična (nemška) šola v Globasnici naj se razdeli v dve samostojni dvorazredni ljudski šoli, in sicer v jedno utrakvistično in jedno slovensko s slovenskim učnim jezikom. — Ali to ni čudno, da se tako postopa?

V drugih krajih se dela na to, da bi se šola razširila v več razredov, in tu pri nas pa dvorazredno šolo predelajo v dve dvorazrednici; zdaj veljajo naenkrat druga pedagogična načela: večji uspeh se doseže, ako sedijo vkup otroci od 6. do 14. leta, kakor pa da so ločeni vsaj nekoliko po starosti. Je li to res tako? Če bi pač moralo biti Slovincem kaj v korist, mora se to kolikor mogoče zaprečiti, bodisi to s katerimkoli sredstvi. Zoper to čisto neopravičeno postopanje se je vložil zopet priziv na c. kr. naučno ministerstvo dné 17. oktobra 1892, ki pa še zdaj mirno in morebiti čisto zaprašen in pozabljen počiva v kaki pisarni pri ministerstvu že kmalu 10 let. — Na zadnjem shodu nam je g. kaplan pojasnil odlok od dné 21. avgusta 1892, za kar smo mu hvaležni. Kako se je nam do zdaj lagalo: V slovenski šoli se čisto ne učijo nemščine, temveč samo slovenščino. Pa zvedeli smo, da se mora po ukazu navedenega odloka v slovenski šoli začetni poučevati nemščina kot učni predmet s tretjim šolskim letom in naj se uči v tem in v sledečih letih nemški jezik po tri ure na teden. No to je ja čisto prav; koliko bi se naši otroci lahko naučili, ako bi bila šola dvorazredna. Dolžnost dotičnih oseb bi bila, da bi se pri popisovanju otrok starišem to razložilo in dopovedalo, — ne da bi se na nje kaj uplivalo; vsakteri, ki le še nekoliko trezno in nepristransko misli, bi to naredbo odobral. — Kako žalostno je, če daš otroku v roke Mohorjevo knjigo; če ga pustiš nekaj časa brati in sekati, pa ga vprašaš, kaj je bral, „ne vem“ — ti odgovori. In kaj je še le s katekizmom?! Kakšen učni uspeh se doseže na utrakvističnih šolah, za to imamo v rokah nek dopis od c. kr. okr. šolskega sveta, kateri se čudi, da se more prisojati skoraj 14letnemu šolarju 2. oddelka v prvem razredu (dvorazredne šole) od šolskega vodstva „dovoljno znanje“. — Mi vsi Slovenci zavračamo z g. Dragasnikom očitane nasprotnikov, da smo zoper nemščino, kot grdo obrekovanje; vaša dolžnost, stariši, pa je vpisati otroke v tako šolo, kjer se bodo učili na podlagi materinega jezika drugih predmetov. Pri vpisovanju otrok pa nas ni treba vprašati, li hočemo, da se otroci učijo tudi nemščine ali ne; mi vsi to hočemo, pa to se mora zgoditi v slovenski šoli! Jedno željo pa imamo, da bi se namreč nemščina ne podučevala še le zadnjo uro popoldan, ko so otroci že utrujeni in že težko čakajo, da bi mogli iti domu; do sedaj se je tako godilo, tako da je bilo pri nemški uri le malo šolarjev navzočih, kakor se nam je pripovedovalo. Če je nemščina „učni predmet“, kakor pravi odlok, naj dobi tudi dostojno mesto!

Šolski odbornik.

Globasnica. (Shod.) Kakor je že predzadnji „Mir“ poročal, vršil se je dné 13. vinotoka pri nas sijajen shod; v ogromnem številu zbrane poslušalce je v imenu podružničnega odbora pozdravil g. Ferd. Krajger. Nato nastopi g. Majerhofer iz Prevalj in razloži pomen družbe sv. Cirila in Metoda. Duh sv. Cirila in Metoda se mora zopet obuditi; v naših šolah mora sv. vera zopet zavzemati mesto, katero ji gre po božji uredbi. Vsemu poduku pa mora biti podlaga materni jezik; s tem pa ni rečeno, da se otrok ne sme učiti drugega jezika. Mi vsi poznamo izrek: Kolikor jezikov človek zna, toliko ljudi velja. Protivimo se pa vsi temu, da se naša mladina odtuje svojem narodu, tako, da ga pozneje celo zaničuje. Gospod govornik prizna, da nasprotniki trobijo: vero moramo spoštovati; pa vpraša, ali oni to res storijo? Kje so ob nedeljah, med pridigo, med krščanskim naukom? Med gromovitim odobravanjem konča govornik svoj govor, ki je prišel od srca in tudi globoko ganil poslušalce, z geslom naših prvoboriteljev Slomška in Einspielerja: Vse za vero, dom, cesarja! — G. Dragasnik kaže z vzgledi, da v sedanjih šolah veje duh nevere, akoravno je njih namen „npravno-verska vzgoja otrok;“ kako izgleda med sedanjim našim učiteljstvom, to nam kaže predlog na 5. učiteljskem shodu v Celovcu: „vsak verski poduk v ljudski šoli ima odpasti;“ in ta predlog je bil jednoglasno — sprejet. Takšnih nazorov nikdar ne moremo in tudi ne smemo odobravati. Slomšek, ki je toliko storil za slovenski narod, je rekel: „Pustite Slovincem dve reči, ki ste jim ljubi in dragi kakor svitile oči: vero katoliško in besedo materino.“ In ravno zoper te dve reči se v sedanjih, posebno v koroških šolah najbolj greši! — Nato nastopi gospod Ožbolt Ilavnik, burno pozdravljen, in priporoča, se trdno držati gesla: svoji k svojim; zahajajmo k Slovincem, kupjmo le pri njih in varujmo se strupa, katerega hočejo nasprotniki vlivati v naša srca. To se zgodi s slabim berilom, posebno s časniki; med temi svari gospod govornik zlasti pred ptujsko „giftno kroto“ — „Štajerc-em“, in priporoča „Mir“. — G. kaplan Mikeln razklada pomen barv naše trobojnice in se zahvali v imenu podružnice za udeležbo in pazljivost, s katero so sledili gospodom govornikom. S trikratnim „Živijo!“ na papeža in cesarja, na

kar je sledila cesarska pesem, zaključil g. Krajger zborovanje. — Sledil je zabavni del, pri katerem je zopet nastopil naš slavni „Gorotan“ iz Šmihela; največ sta pripomogla k zabavi gg. Poljanec in „Ožbej“, prvi s petjem, po vsem slovenskem Korotanu prijubljeni „berač“ pa s šaljivimi prizori. — Ta dan bo ostal vsem udeležencem shoda v spominu; marsikdo je rekel, da se je bal priti v Globasnico, ker so mu bili žalostni prizori od dné 15. kimovca še v živem spominu. Pač so hoteli nekateri takozvani nasprotniki, med njimi tudi nek naseljenik, kateri pa je tudi od Slovencev že marsikatero krono zaslužil in je znan daleč okrog kot rogovilež, motiti zborovanje; izvzemši zadnjega so bili ti gotovo našuntani, pa so si vendar premislili kaj storiti. Navzoči so bili tudi Štebenčani; pa videlo se je, kako pošteno in dostojno se obnašajo, ako jih ne žališ in izzivaš; zapomnite si to vsi, kateri znate zavedne Slovence iz Štebna črniti kot Bog ve kakšne suroveže! Med udeleženci smo pa žal pogrešali marsikoga, in tudi — domača ključarja. Od kod to?!

Prevalje. (Občinska volitev) je pred durmi. Nekateri Prevaljčani, posebno tisti, kateri tako radi podpirajo, hvalisajo, trobijo, razširjajo, med zvezde kujejo, „lepo“ govorijo, in Bog vé kaj še — „edino-zveličavno“ nemščino, so kvasarili že celo leto o tej volitvi. Priboriti si občinski odbor, v katerem bi sedeli sami zagrizeni nemčurji, uradniki, učitelji itd., to se jim zdi sveta dolžnost in „kulturni“ poklic. Pri pivu in vinu so sestavljali občinski odbor nekateri širokoustni mladiči, ki občinskih razmer in potreb ravno toliko poznajo in zastopijo, kakor so jih umeli mojega deda dedov ded. Trdili so nekateri, da bodejo „fortšritlih“ volili in „inteligent“ zmagali, ki pa — kar je najlepše — še pravice nimajo voliti. Najrajši bi seveda vsi učitelji sedeli pri občinski mizi, ter bi tam kot „očetje“ rezali kruh — kmetom; eden izmed njih je baje trdil, da je že bil enkrat župan in sicer v — Sanjah. Mi pa mislimo, da je prevaljska občina kmetska občina, in kjer kmet največ plača, ima tudi pravico največ govoriti in določevati. Komaj tretjina dosedanjih odbornikov je bila kmetov! Krivica, sramota! Imeniki volilcev so sestavljeni, vsakdo jih lahko pogleda; minul je že čas reklamacij! Povedati moramo pa še to-le: Vsaka malenkost, ki pride od zgoraj, razpije občinski sluga javno in glasno pred cerkvijo; zakaj pa ne oznanijo na isti način, da so imeniki volilcev na razpolago, in kdaj neha čas za reklamacije?! Ali to ni najvažnejša stvar za vsakega občana? Vsaki občan ima pravico zahtevati od župana in občinskega tajnika, da se taka važna reč primerno razglasi. Kateri kmet pa ima voljo in čas, hoditi zmirom gledat na črno občinsko desko? Pač „delajo po svoje“. — Kmeti volilci pa naj pazijo na dan volitve, ter naj vsi brez izjeme prihitijo na volišče; vsi naj so edini, zvesti sveti veri in národu ter naj se ne dajo privabiti na liberalno stran! Občinska volitev — kmetski dan!

Prevalje. (Katoliško delavsko društvo) je priredilo dné 20. oktobra shod, na katerem se je govorilo o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni, starosti in onemoglosti. Razpravljal je stvar g. J. Maierhofer. Brzojavno se je o tem shodu sporočilo tudi na Dunaj vodstvu vseh katoliških delavskih društev, ki bo po svojih poslancih spravilo velevažno stvar zavarovanj tudi v državni zbor. Sprejela se je tudi resolucija o splošnem, postavnem, obligatoričnem zavarovanju celega delavskega ljudstva v državi.

Koprivna. (Vreme, paša, letina.) Če pomislimo, da ne prebivamo še v visokem gorovju — čeravno tisoč metrov nad morjem in par sto črez — pa da naši kraji ne ležijo v mrzlem, ampak še v zmerno toplem pasu, se moramo čuditi, da imamo tako kratko pašo v planini, le 4 do 6 tednov, k večjemu 3 pičle mesece, in po letu že zimo. Na sv. Jerneja dan, soboto, nas je šlo 34 gorjancev v najlepšem vremenu na sv. Višarje. V pondeljek nas je spremljal dež s svete gore, in ko v torek premočeni in premrazeni pridemo domov, je snežilo. Črevelj debel sneg, zmrzel in trd, je pokril na Peci globoko dol živini pašo. Pastir je moral gor in jo pognati dol. Naslednje tri tedne je dež, ki je nekatere dni kar na moč lil, jako oviral žetev. Dnó 16. septembra sta šli procesiji iz Črne in od sv. Jakoba, pridružili so se tudi sosede iz Kaple, k sv. Ani prosit lepega vremena. Res je koj nehalo deževati, beli vrhi zjutraj potem bili so porok uslišane molitve. Žito je bilo vse zunaj. V dežji požeto in zloženo je na polju kalilo in gnilo, pa tudi, kar še ni bilo požetega. V taki sili so videli kmetje: Treba bo Boga prositi. Eden je dejal: Ne smemo jenjati, dokler ne bomo uslišani. Nebo pa je kazalo še kisel obraz. Zato smo spravljali moker snop. Samo eden, vem, se je hvalil, da je dobil blizu vse žito neskvarjeno noter. Drugi so se tolašili, da bo mogoče vsaj zrnje na solncu posušiti in za živino porabiti. Še le zadnji dan septembra postalo je toplo. Otava je seve tudi skvarjena. Torej je za nas gorjance slaba letina. Stara oseba se samo

ene letine spominja, ko je bilo enako slabo vreme kot letos. — Naj še omenim, da je na rožnensko nedeljo večer nastal sila hud vihar, ki je ostrve podiral in snope raznašal, pa tudi že bajtam bil nevaren, drugi dan pa je zopet sneg pobelil vrhove globoko v nižavo in bil je mrz cel teden, tako da je bila debela slana na prostem in voda je zmrznila. V tem času smo tudi župnika zgubili, vzela ga je preteča zima in mrz, in druge straši, da nočejo gor.

Št. Jakob za Peco. (Sveto leto.) Sliši se pogosto, da so gorjanci še verni in pobožni, in res, kedar pride priložnost, to tudi pokažejo. Kajpada je sveto leto posebna priložnost za to. Koprivci smo hodili s procesijo od sv. Jakoba k sv. Ani, po strmi gori dol in zopet po bregu gor, blizu dve uri hodá. Lepa gorečnost za molitev se je kazala v tem, da večina tudi po strmini navzdol in navzgor ni hotela pretrgati glasne molitve. Nobeden iz Koprivne ni šel v sveto deželo, ne v Rim, ne v Lurd, a veseli rečemo: Molili smo pa vendar po želji sv. Očeta v svetem letu. Če smo se vsi tudi znotranje toliko pokorili ko zunanje, je Koprivna sveto leto zelo dobro opravila. Bog daj!

Št. Jakob v Rožu. (Železnica.) Vem, da gradnje železnice v našem kraju zanima tudi „Mirove“ bralce, zato poročam, kaj se je že vse storilo. Delavec je nekaj čez tri sto, ki še zmirom pri kmetih po hladnih čumnatah, shrambah in po skednjih nočujejo. Doslej sta zanje postavljeni še-le dve mali baraki, jedna na višavi nasproti predoru in druga blizu Vidmanove barake. Napravljene so iz tenkih desk, vmes videti so pa celo špranje. Kaj bodo po zimi za hudega mraza! Delavci pri kmetih bodo vsi silili v njih sploh tesne, neprezačene izbe; bati se je, da nastanejo potem vsled tesnega prebivanja hude nalezljive bolezni. Treba je torej zgodaj opozoriti zdravstveno oblast na omenjene zdravju sploh škodljive razmere, ki zamorejo v bodoče navstati. V ta namen se sicer že postavlja v tako imenovanem fužinskem rutu prostorno pohoštvo za delavce in za potrebni material, ali pa bode zadostovalo, se ne vé. Reklo se je prej, da se tam zida bolnišnica, pa to je pomota; le-ta se zida v produ malo pred Vidmanovo barako in je bila še le v temelju začeta; pod je iz betona kake tri, štiri čevlje visok. Mali oddelek bolnišnice za nalezljive bolezni pride bolj nazaj v goro zraven poti na Rožčico. — Predora so izkopali nekaj čez 150 metrov; pravijo, da zvrtajo vsaki dan dva metra; pa voda in drobeče skalovje jih močno ovira, kajti cela jama se mora sproti s stebri in deskami podpirati. Pred vhomom je sedaj postavljen parni stroj, ki neprenehoma čisti vzduh ter zrak v jamo goni. Zraven stroja stoji baraka za potreben material in za malo pisarno. Iz jame pelja ozkotirna železnica za vozičke, s katerimi izvažajo rušnino iz jame. Dodelana je do posestva pri Luku, pojde pa do posestva blizu Povšeta, kjer se bode prostor za glavni kolodvor znatno povišal, pravijo za več metrov. Druga ozkotirna železnica pa se dela na desnem bregu potoka Gračnica ter kmalu premosti potok iz Rožčice in pojde do tako imenovanega Ješpiča, kjer bodo lomili kamen za predor, ki mora biti cel s cementom podzidan. — Na posestvu pri Luku stoji že pod streho hiša za inženirje, takomenovan „Sectionshaus“, zidano v eno nadstropje, ter obsega prostore za pisarne in šestnajst sob za inženirje. Zraven nje je prizemno pohoštvo za pošto, telegraf in za žendarmersko postajo. Oboje je skoro popolnoma dozidano, zadnje na razvalinah stare nekdanje kovačnice. Malo naprej blizu žage se dviga obširno pohoštvo, namenjeno delavcem za krčmo in prodajalnico živeža, ter pride v kratkem pod streho. Konečno zida nek zasebnik hišo na podrtiji nekdanje voglarne zraven pohoštva za prejšnje kovaške delavce. Pot skozi Podrožčico je žalibog v zelo slabem stanju, čeravno je dan na dan polna vozov in ljudij. Posebno leseni most čez potok pri Luku je v tako žalostnem stanju, da se je bati vsaki trenutek velike nesreče, na kar naj bode dotična oblast s tem opozorjena. — Na prostoru, določenem za glavni kolodvor, se doslej ničesar ne dela, pač pa se gradi velika cesta iz Podgrada do Podrožčice, ki je do Leš in skoz Leše že popolnoma dodelana; graben pred Lešami je premosten in cesta je tudi za Lešami, v tako imenovanih Štajrah, že večidel gotova. Misli se, da bode v dveh tednih že dodelana. — Vožnje materiala za vse te stavbe in dela ni prevzela judovska tvrška, kakor je bilo v „Miru“ pisano; doslej jo ima v rokah še naš župan Vidman, kateremu pomagajo Šaler na Trebinji, Friedl v Podpečnici in Milonik na Zili. Zares prav žalostno in krivično bi bilo, če bi vožnjo dobili v roke judje iz Galicije, kar bi naše ljudi strašno razburilo in bi se v tem slučaju bilo bati celo izgredov.

Št. Jakob v Rožu. (Čujte, kaj žganje dela!) Omeniti moram dvoje nesreč, ki sta se zgodili v našem kraju vsled nesrečne žganjarije. Minulo je že par tednov, ko je poročala „beljaška Urša“, in po njej tudi „Freie Stimmen“, naši ve-

liki prijateljici, o nekem pretepu v krčmi pri P., pri katerem so fantje iz Podgrada delavce napadli, kakor so hudobno zavijali, vsled národnega prepira, ter enega na pol ubili. Žalibog, da se je omenjeni pretep zares prigodil, pa od ene do dveh popolnoči, ko je bilo že vse žganja polno. Kako se more ta dogodek med žganjarji nam Slovincem v greh šteti, ki take reči odločno zavračamo in k zmernosti opominjamo, to vé le nesramna hudobija ali „modrost“ naših „bindišfortšritlerjev“. Mi poznamo pisatelja hudobnih dopisov v nemške liste, zakaj ta mož slovi kot prava „laterna modrosti in omike“ v našem kraju. Ta prava „katilinarska eksistenca“ draži naše ljudi pri vsaki najmanjši priložnosti in z lužo ometuje svoj lastni rod kjerkoli more. K sreči rane poškodovanega delavca niso bile tako nevarne, kakor je dopisnik razkričal; zakaj ranjeni se je vrnil že nekaj čez dva tedna iz bolnišnice v Št. Vidu k delu v Leše. In v fari so raztrobili glas, da je siromak že tretji dan po poboju umrl! — Druga nesreča pa se je prigodila v Podrožčici tudi vsled preobilnega žganjepitja v soboto od 19. oktobra na nedeljo, in sicer med delavci iz Ogerskega, ki ležijo v baraki blizu Vidmanove kočje. Priletel mož je že spal, ko pridejo njegovi tovariši vsi pijani domu, ter ga dražijo. Pri tej priložnosti navstane pretep in kmalu dobi ležeči delavec tako nesrečen udarec, da je kmalu potem dušo izdihnil. — Premili rojaki, ogibajte se obilnega zavživanja opojnih pijač, posebno žganja; ne spuščajte se v prepire z delavci, so tudi siromaki, ki svoj kruhek težko prislužijo. In če vas kdo nesramno razžali, iščite po drugej poti pomoči, nikakor pa s pobojem in pretepom!

Novičar.

Na Koroškem.

Duhovske zadeve. Župnijo Teichl bode bode oskrboval župnik v Kolbnici. — Prestavljen je g. kaplan Fr. Hafner iz Zgornje Bele za provizorja v Arijah. — Dekanijo Kotarče opravlja preč. g. J. Zweiger, župnik v Svincu.

Osebnice. Gosp. župan R. Prugger v Železni Kapli je od cesarja dobil naslov cesarskega svetnika.

Iz uradnega lista. Do 15. nov. je razpisano mesto babice na Radišah. — V Šmohoru je do 15. nov. razpisano učiteljsko mesto.

V Jeruzalem so začetkom oktobra s tirolskim romarskim vlakom potovali sledeči slovenski romarji koroški: Preč. g. župnik Mat. Wedenig iz Otmanj ter posestniki Jan. Marinič in Jan. Šervicelj iz Udmata ter Fr. Gailer iz Loč.

Kaj dela žganje? 29-letni Franc Predučnik, p. d. Pirkarjev sin v Vavtni vasi ob Celovcu je v nedeljo dné 20. okt. vsled stave izpil na enkrat pol litra žganja. Ko je hotel domov, je obležal na polju, kjer so ga drugi dan našli — mrtvega.

Šolske novice. Učiteljske skušnje je minuli teden delalo 34 učiteljev in učiteljic. — Deželni šolski svet je na šoli v Globasnici osnoval tretje učiteljsko mesto, na ljudski šoli v Velikovcu pa deseto (!) učiteljsko mesto. Ta šola se s prihodnjim šolskim letom razdeli v samostojno petrazredno deško in deklško šolo. — Prestavljeni so gg. učitelji, oziroma učiteljice: Karol Hribernig iz Hodiš in Val. Dobeiniger iz Medgorij v Št. Jur ob Zili; L. Fister iz Karnskega grada v Gorje, Al. Ibovnik iz Št. Ilja v Sveče, Ana Kihm iz Motnice v Skočidol, Jan. Zuschin iz Prevalj v Naborjet, Rih. Telčik iz Prevalj v Vačik. — Podučiteljica gdčna. Vilj. Eicher v Velikovcu stoji iz službe. Učitelj g. Mih. Andrič v Svečah postane šolski vodja v Tunelu. — Nastavljeni so na novo kot podučitelji oziroma podučiteljice: Marijana Fritz v Guštanju, Ida Žitnik v Hodišah, Bernardina Sima v Tinjah, Gabrijela Tavčar v Globasnici, Marta pl. Weltern in Lucija Zych v Velikovcu, Jak. Filafer in Alojz Klotz v Prevaljah, Fran Gornik v Št. Jakobu v Rožu, Jan. Kuraš v Št. Ilju.

Drobitž. Blizu Beljaka so našli v Dravi truplo branjevke A. Buhaher, ki je bila pred 6 meseci sama skočila v vodo. — Ker je kradel kure, je dobil neki 17letni fant iz Otoč od deželne sodnije celovške 6 mesecev ječe! — Ponarejalca denarja so zasačili pri Dobrolvasi, ko je izdajal ponarejene srebrne goldinarje. Prišel je iz Italije ali Goriškega.

Po slovenskih deželah.

Drobne novice. V Št. Petru ob Gorici je umrl tamošnji dekan, g. Ant. Hvalica, zelo zaslužen duhovnik. — Slovenci v Calumetu Mich. v Ameriki so začeli izdajati tednik „Glasnik od Gorenjega Jezera“. To je že šesti slovenski časnik v Ameriki. V Porto Alegre v Braziliji pa je g. Štrucelj ustanovil slovensko tiskarno. — Podporno društvo slovenskih organistov s sedežem v Celju, ima svoj letni občni zbor dné 5. novembra ob 10. uri v „Katoliškem Domu“ v Ljubljani. —

Na Cigonci pri Slov. Bistrici na Štajerskem so si Slovenci pri obč. volitvah priborili sijajno zmago. — Na praškem vseučilišču je vpisanih 30 Slovencev. — Vsak dan se pripeljejo v Ljubljano ljudje, ki so na potu v Ameriko. Povprečno se jih odpelje vsak dan 20. Dne 22. t. m. se jih je odpeljalo 66. — V blejskem jezeru so ujeli postrv, ki je tehtala 13 kil. — Medvedje so jeli obiskovati nekatere kraje na Dolenjskem. Opazili so dve posebno veliki samici z mladičema, blizu Sel, pri Šumbergu pa dva samca. Škode zveri dosedaj še niso napravile nobene. — V Ljubljani je dné 27. okt. umrl preč. g. L. Klofutar, stolni prošt, star 82 let. N. p. v m.!

Križem sveta.

Izgnani redovniki. V našem državnem zboru z nujnimi predlogi hočejo zabraniti priseljevanje francoskih redovnikov na Avstrijsko, dasi ti za to niti prosili niso. Zato je baš sedaj zanimivo sledeče: Francoski centralni urad dobredelnih zavodov priobčuje imenik zavodov, ki so morali vsled postave proti kongregacijam ponehati, in ti so: 85 zavodov za revne matere, 97 zavodov za neozdravljive, 172 delavskih zavetišč, 229 zavetišč za starčke, 398 bolnic in brezplačnih lekarn, 389 delavnic, 512 otroških bolnic, 570 ustanov za bolne, 691 sirotišnic, 1428 podpornih uradov. V teh zavodih se je poučevalo vsako leto nad dva milijona otrok, vzgojevalo 60 tisoč sirot, oskrbovalo 250 tisoč bolnikov, 100 tisoč onemoglih starcev itd. — Tako ogromno število dobredelnih zavodov je uničilo ljudstvu francosko prostozidarstvo in to se zdi našim liberalcem, naj so že te ali one barve, prav.

Od raznih strani. Iz Budimpešte se poroča, da je posestnik Fr. Erl ustrelil svojo ženo, otroke, svojega uradnika in samega sebe. Urok: Ljubosumnost. — V Varšavi na Ruskem se je na vežbališču uprl cel polk zaradi slabe hrane. Vojaki so streljali na častnike in enega ustrelili. — Okrog Ostrogon na Ogerskem se je pokazal tiger, ki je ušel iz kake menažerije. Pokazal se je zdaj tu, zdaj tam in napravil na več krajih med živino, katero je napadal, mnogo škode. — Angleški kralj boleha menda na raku. — Mesto Briksen na Tirolskem je praznovalo dné 26. in 27. oktobra tisočletnico svojega obstanka.

Naša gospodarska organizacija.

„Zveza slovenskih posojilnic v Celju“ je izdala svoj „9. letopis“, za leto 1900, katerega je zopet prav pregledno sestavil g. tajnik Fr. Jošt. Zveza je štela koncem lanskega leta 20 koroških, 28 kranjskih, 12 primorskih in 42 štajerskih, torej skupaj 102 posojilnici. — Vse te posojilnice so imele v letu 1900 K 72,710.738-95 letnega prometa, ostale postavke pa nam predočujejo nastopne številke: Obrestovani deleži K 1,946.029-48. Rezervni zakladi K 1,863.829-94, torej skupno lastno premoženje K 3,809.859-72. — Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi K 36,521.439-42. Izposojila K 1,405.838-06, torej skupno tuje imetje kron 37,927.277-78. — Stanje posojil je pri 54.637 dolžnikih K 32,882.988-59. — Dobiček v letu 1900. K 268.655-12. — Zadržnikov so štete zvezine posojilnice 59.248 ter plačale na davkih in neposrednih pristojbinah K 41.318-86. Od dobička se je dalo: v rezervni zalog K 143.934-76 v dobrodelne namene K 35.927-97, kot dividendo K 31.176-08, za nagrade K 30.115-69.

Tržne cene.

Letni sejem v Celovcu, dné 21. oktobra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	80	13	50	590 konj
rž	9	—	11	25	8 pitani vol
ječmen	—	—	—	—	215 vprežnih volov
oves	5	15	6	44	91 juncev
turšica	7	40	9	25	241 krav
pšeno	14	—	17	15	72 telica
proso	—	—	—	—	— pitanih svinj
fižol, rudeč . .	13	—	16	—	14 ove
krompir	1	80	2	98	
ajda	6	84	8	55	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 290 K do 320 K, krave po 140 K do 320 K.

Sejem je bil dobro obiskan, kupčija živahna. S konji je bila kupčija bolj slaba.

Velikovec, dné 23. oktobra. Prignali so: 76 volov, 86 krav, 6 telic, 3 teleta. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 54 do 58 kron za meterski cent žive vage. 75 ovac. Prometa je bilo malo.

Sejmovi meseca novembra. Dne 4. Spod. Dravograd, Borovlje, Podkloster, Naborjet; 6. Beljak; 11. Zilska Bistrica, Pliberk, Šmartin pri Beljaku, 25. Guštanj, 30. Vrata.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Št. Pavel. Dne 7. nov. ob 10. uri, posestvo vl. št. 25, d. ob. Spodnji Dravograd. Cena 3854 kron, najnižja ponudba 2569 kron.

Poslano.

Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Rieger-jeve orgle.

Proč od Rima??

V obrambo proti vedno večjim napadom v zadnjem času na našo tvrdko, prinašamo spodaj pismo preč. g. dekana v Jägerndorfu, katero pismo nam je bilo na ljubezniv način prepuščeno v svobodno porabo.

Prečastiti, kateri biva nad 20 let kot župnik v Jägerndorfu, bo gotovo najbolje znal soditi naše vedenje. Pismo se glasi:

Vašemu blagorodju

P. n. gosp. bratoma Rieger, c. in kr. dvornima izdelovalcema orgel v Jägerndorfu.

Na članke „Rieger-jeve orgle“ in „Proč od Rima“, objavljene v listu „Mähr. Volksbote“ št. 38. od 20.9. 1901. l. kateri žalijo čast in dobro ime tvrdke bratov Rieger, kakor tudi zamorejo škodovati imenovani tvrdki, mi je dolžnost resnici in pravici na ljubo izreči ne le globoko obžalovanje na tej storjeni krivici, ampak moram naravnost in odkrito izjaviti, da se p. n. gospoda brata Rieger popolnoma nič ne umešavata v gibanje „Proč od Rima“ in da je posebno p. n. gosp. Oto Rieger, kakor župan mesta Jägerndorf, proti temu protestiral na katoliškem shodu v Olomucu.

V imenovanem časopisu objavljene obdolžitve so torej popolnoma iz trte izvite in neresnične, očitno iz maščevanja in z namenom obelodanjene, da se kdo s tem okoristi.

Iz srca želim, da bi ta krivičen napad na spoštovano tvrdko ne imel nobenih posledic, marveč da bi se dober glas svetovnoznane tvrdke širil in napredoval.

Župni urad Jägerndorf, 28. septembra 1901.

(Župni pečat.)

J. Bittner,
dekan in župnik.

Prepričani smo in moramo s tem javno izjaviti, da so vsi članki, naperjeni v zadnjem času proti nam, katerim smoter je popolnoma iz trte zvit, pripisovati jedino le umazani konkurenci.

Po naših velikih uspehih na polju izdelovanja orgel, in z ozirom na to, da ne more vsaka konkurenčna tvrdka enakih in polnovrednih umetniških izdelkov po tako zmernih cenah napravljati, mora

pač vsak pravičen in pošten človek najostreje obsojati taka umazana reklamna sredstva.

Opiraje se na dopis našega preč. g. dekana, smo uverjeni, da je s to našo izjavo preč. duhovščina popolnoma prepričana, da ne zasluži takih zlobnih podtikanj.

Jägerndorf, meseca oktobra 1901.

Bratje Rieger, c. in kr. dvorni izdelovatelj orgel.

Lastnika:

Otto Rieger, vitez reda božjega groba in reda Franca Josipa.

Gustav Rieger, vitez reda božjega groba.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirt-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“, tretja vrata (t. j. druga soba) pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Loterijske številke od 26. oktobra 1901.

Gradec 81 55 27 35 2

Dunaj 31 18 22 20 51

NAZANILA.

Brinjevec,

natorni, iz istrskega brinja, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. Sadjevec (Säuerling) 1 liter za 1 krono 60 vin. Slivovec (48procentni), dvakrat žgan, liter za 2 kroni. Pošiljatve po poštne povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žerovnica. (Gorenjsko.)

Nove litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld. 40 kr. (pošt. 15 kr.)

Svoji k svojim!

Istrska vinarska zadruga Pulj (Pola) Istra,

priporoča svojo veliko in bogato zalogo

istrskih in dalmatinskih vin ter pristni tropinovec.

Cene

poleg količine in vrste naročenega vina

od 10 do 15 gld.

100 litrov postavno na kolodvor v Pulji.

Na zahtevanje pošiljajo se vzorci brezplačno.

Svoji k svojim!

Iz zapaščine preč. gosp. **dr. Ivana Križaniča** in iz lastne zaloge priporočamo sledeče knjige:

1. Razlaga novega Velikega Katekizma I. in II. del. Oba staneta 6 K, elegantno vezana 7 K 40 vin. Po pošti 30 vin. več.

2. Monsignore Fran Kosar, hišni prelat sv. Očeta, knez. škof. konz. svetovalec, infilirani stolni dekan lavantinski. (Kakih 30 izvodov.) Znižana cena 60 vin., s pošto 70 vin.

3. Bela žena ali Prva reč med štirimi poslednjimi. Drugi popravljeni in pomnoženi natis. Komad sedaj po 20 vin., s pošto 25 vin.

4. Rimska božja pot ali Slovenski romarji. Cena sedaj 20 vin., s pošto 25 vin.

5. Sveto Vodilo z raznimi molitvami in pobožnostmi za šolske sestre III. razreda sv. Frančiška. Velja v platno vezano 2 K 80 vin., v usnje z zlato obrozo 3 K 50 vin. Po pošti 20 vin. več.

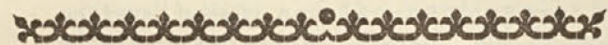
„Sveto Vodilo“ je posebno primeren molitvenik za dekleta in žene tretjerednice. Spisan je kakor nalašč za nje ter obsega različne pobožnosti, katere opravljajo tretjerednice med letom.

6. Molitvenik za gojenke zavoda šolskih sester iz III. reda sv. Frančiška v Mariboru. Stane v platno vezan z rudečo obrozo 1 K. 30 vin., v usnje vezan z zlato obrozo 2 K. Po pošti 20 vin. več.

To je najnovejši molitvenik ter obsega razven navadnih molitev različne pobožnosti: v čast presvetege Srca Jezusovega in Srca Marijinega, v čast Božje previdnosti, brezmadežnega Spočetja Device Marije, sv. Jožefa, sv. Antona, sv. Alojzija, sv. Filomene itd. Spisan je v prvi vrsti le za domače gojenke, vendar pa je tako urejen, da služi izborno posebno onim dekletom, ki stopijo iz iste šole, pa vsem samskim tretjerednicam. Vrejen je po novem katekizmu ter se dobiva v slovenskem in nemškem jeziku.

Zavod šolskih sester v Mariboru.

Naročila sprejema tudi tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izšla v drugem popravljenem in pomnoženem natisu:

Cecilija.

Cerkvena pesmarica.

I. del.

Uredil Anton Foerster.

Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštne je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev. Denar naj se blagovoljno pošlje po poštni nakaznici takoj z naročilom vred.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXIV. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tuistranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 16.404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dne 12. decembra 1901. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Na 10 let se dá v najem, oziroma se tudi prodá

Mallejeva kmetija

v Gornjih Vogličah pri Gozdanjah.

Radi obilne krme in sadja se ista večjemu živino in sadjereju toplo priporoča. Pri hiši se nabaja tudi domači mlin in kovačnica; v kuhinjo in hlev je napeljana voda. Vsa poslopja so popolnoma v dobrem stanu. Vsega zemljišča je blizu 69 oralov. Cena je 6000 gld. ali 12.000 kron. Najemnina za celo leto je pa 325 gld. ali 650 kron. Več pové posestnik

Janez Vospernik

v Gornjem Jezercu, pošta Vrba ob vrbskem jezeru.

V najem se dá ali prodá

lepo posestvo v Št. Danijelu nad Pliberkom, 10 minut od cerkve. Več pové gosp. **Stossier** v Št. Danijelu, pošta Prevalje na Koroškem.

Ozira vredno je da je Brázay-evo frančevo žganje

za drganje najboljši domači pripomoček, s katerim se truplo obdrga in tako okrepa. Zdravim se najtopleje priporoča, da si po dnevu z vodo in frančevim žganjem izmivajo usta. Kdor si tako čisti zobe, ohrani si nebo vedno ne-dišeče, zobe in zobno mesó pa povsem čisto.

$\frac{1}{4}$ steklenica 1 krono 80 vin., $\frac{1}{2}$ steklenice 1 krono.

Se dobiva v vseh večjih prodajalnicah Avstrije, zlasti v Celovcu v trgovinah: A. Prosen, K. Zier, A. Kober.

Naslov za razprodajalec iz Avstrije, Slavonije in Hrvatskega: IGN. LANDAUER in SINOVI, Budapešt.

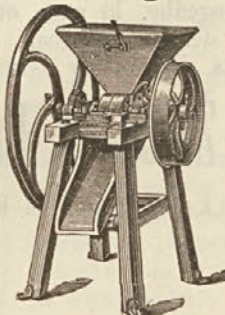
Cerkvena pesmarica

za učence slovenskih ljudskih šol in tudi za cerkvene kore na deželi, obsegajoča 33 dvoglasnih lahkih pesmi, zložil D. Fajgelj, pohvaljena od slovenskih listov, se dobiva pri **L. Schwentner-ju** v Ljubljani in pri **Gašparju Likar-ju** v Gorici, izdaja za organiste po 120 vinarjev, izdaja za pevce po 40 vinarjev iztis.

Za naročevanje cerkvenih čipk pripoznana je najboljša tvrdka **Teodor Günther** v Bohdalu (Gottesgab) na Češkem.

Najnovejši stroji za prirejanje krme

za zimsko krmljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlinci za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „**AGRIKOLA**“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperu iz deluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sodr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odlikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).

Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani.

Prospekt.

Zvesta svojim v lanskej okrožnici navedenim načelom, pričinja „Ljubljanska kreditna banka“ po svojem enoletnem obstanku, v katerem je prav dobro uspevala, svojo prvo akcijo v večjem obsegu; namreč ustanovitev „Delniške družbe združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“.

Posrečilo se nam je skleniti s posestnikom obeh imenovanih pivovaren pogodbo, ki nam omogočuje spremeniti obe podjetji, katerih izdelki so na Južnem Štajerskem — in zadnji čas tudi na Kranjskem — splošno priljubljeni, v delniško družbo.

V to svrhu ukrenemo potrebne korake, da dosežemo od vlade dovoljenje za ustanovitev delniške družbe pod imenom:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“

katere namen bi bil, obe pivovarni od sedanjega posestnika gospoda Simona Kukeca v Žalcu kupiti in nadalje voditi.

Pivovarna v Žalcu je izdelala po uradnem zapisniku v času

od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1899 hl 8.935.—
 „ 1. „ 1899 „ 30. „ 1900 „ 6.590.—
 „ 1. „ 1900 „ 30. „ 1901 „ 6.396.—

pivovarna v Laškem trgu pa v istem času

hl 10.780.—
 „ 11.970.—
 „ 11.270.—

torej v obeh pivovarnah v zadnjih treh letih povprečno na leto **18.653** hektolitrov piva.

Skupna mera obeh objektov znaša **6 ha 26 ar 17 m²**, od katerih pripada na Žalec
 1 „ 15 „ 16 „, in na Laški trg
 5 „ 11 „ 1 „

Na tem površju zavzamejo poslopja v Žalcu **33 ar** in **14 m²**, v Laškem trgu pa **47 ar** in **50 m²**.

Gledé cenitve obeh objektov obrnili smo se do gospoda **Bohumila Staňka**, pivovarnika in predsednika velike delniške pivovarne v Nusljah pri Pragi, nadalje do gospoda **Jana Novak-a**, družabnika tvrdke Novak & Jahn, tovarne za opravo pivovaren v Pragi-Bubna, katera oba uživata najboljši sloves v čeških pivovarniških krogih.

Oba gospoda odzvala sta se radovoljno našemu povabilu ter se mudila meseca junija poleg dveh naših zaupnikov v Žalcu in v Laškem trgu, ogledujé si natanko obe pivovarni. Iz njunega strokovnega poročila posnemamo sledeče:

Pivovarna v Žalcu je urejena za letno izdelavo **8000 hl** piva.

Varnica je napravljena za **40 hl** litja in zelo praktično izvedena; potrebno vodo daje **vodnjak** v pralnici in je kakovost te vode za izdelavo piva izvrstna.

V kvasilnici je dvajset sodov za kvašenje à **20 hl**; kleti za zalogo imajo pa prostora za **2800 hl**.

Sladarnice so tri manjše podzemeljske in jedna večja nadzemeljska.

Po nazoru izvedencev se letna produkcija piva v Žalcu z malimi investijskimi stroški lahko zviša na **15.000 hl**. V ta namen morala bi se na že rezervovanem prostoru sezidati nova sladarnica in popolniti klet za zalogo po načrtu, ki je že izgotovljen.

Pivovarna v Laškem trgu ima **varnico** za **70 hl** litja, in novo dosti dobro izpeljano **kvasilnico** s **24** sodi za kvašenje.

Kleti za zalogo imajo prostora za **4500 hl**, so v dobrem stanju in opremljene s primernimi ledenicami.

Sladarnica je na levem bregu Savinje v hiši, v kateri je tudi **pivovarniška restavracija**.

Potrebno vodo dajó **trije studenci**, katerih dva sta na lastnem svetu, tretji glavni in najvišje ležeči pa na tujem svetu; vendar je uporaba istega zemljeknjižno zavarovana.

Pri sedanjí uredbi kvasilnice in kletij za zalogo se lahko sklepa na letno najvišjo produkcijo **14.000 hl**; vendar bi bilo po nazoru gospodov izvedencev mogoče s primernim zveksanjem kletij in z napravo nove sladarnice v neposredni bližini glavnih objektov zvišati produkcijo do **25.000 hl**.

Gledé plodonsnosti obeh pivovaren si dovoljujemo na kratko sledeče navesti:

Cena izdelovanja piva v obeh pivovarnah pride povprečno na **K 15.20** za **1 hl** (v tej ceni so obseženi že vsi stroški za režijo in amortizacijo), prodajna cena je pa **K 19.25**; tedaj ostane pri vsacem hektoltru **K 4.15** dobička, pri čemer se niti ne računa, da je za pivo v steklenicah cena veliko večja.

Kakor spredaj navedeno, znaša letna poprečna produkcija obeh pivovaren **18.653 hl**. Ako se vpošteva **12%**tno osušenje, ostaja za prodajo **16.425 hl** piva in to množino je računati pri sestavljanju kalkula za plodonsnost podjetja.

Na podlagi predidóh števík in nameravanega delniškega kapitala v neobhodno potrebnem znesku **K 600.000** bi se že pri neizpremenjeni produkciji obrestoval delniški kapital z **11.3%**, ter sta naša izvedenca trdno prepričana, da poslovni uspehi obeh pivovaren s spredaj navedeno izpremembo in spretnim vodstvom postanejo še mnogo ugodnejši.

Gospoda izvedenca cenita obe pivovarni s posestvom vred, nadalje vštévši vso opravo, sode za zalogo in prevažanje, vendar brez fundusa **instructusa** na **K 500.000**. Fundus instructus, pivo, slad in hmelj bilo bi posebej upoštevati.

Gospod Simon Kucek, posestnik tvrdke S. Kuketz, se nam nasproti zavezuje, da prepusti novi delniški družbi obe svoji pivovarni v Žalcu in v Laškem trgu z vso opravo, kakor spredaj navedeno, nadalje z vsem fundusom glasom dveh inventarjev, katera imamo v rokah za skupno svoto **K 550.000** in se izjavlja pripravljenim udeležiti se z jedno tretjino delniškega kapitala pri novi delniški družbi.

Z ozirom na to, da se bode moralo prevzeti tudi pivo in zaloga družega blaga še posebej, zvišal se je delniški kapital na **K 600.000**, razdeljen v **3000** popolnoma vplačanih, na imejitelja se glasečih delnic po **K 200**, od katerih prevzame $\frac{1}{3}$, to je **1000** delnic à **K 200**, tedaj za **K 200.000**, gospod Kucek kot plačilo, tako da ostane za subskripcijo samo **2000 delnic à K 200**.

Priglasila za delnice podjetja pod tvrdko:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in v Laškem trgu v Ljubljani“

sprejema

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

od 20. oktobra do vštévši 15. novembra t. l.

in veljajo za subskripcijo naslednji pogoji:

1. Vsak subskribent dobi glasom svoje prijave pripadajoče delnice v nominalni vrednosti, to je à **K 200**.
2. Pri subskripciji se mora vložiti za vsako podpisano delnico **K 40 kavicije**, katera se obrestuje od dné vplačila do 31. marca 1902 po **4%**; ostalih **K 160** je plačati po prejemu oblastvenega dovoljenja za ustanovitev te delniške družbe v obrokih, katere bode določila „Ljubljanska kreditna banka“. Ako bi se ostali znesek vplačal po 31. marcu 1902, je zavezan vsak subskribent plačati ob enem **5%** tekočih obresti od tega dneva naprej.
3. **Delnice so udeležene že pri poslovanji od 31. marca 1902 nadalje.**
4. V slučaju, da bi kak subskribent v določenem roku ostalih **K 160** z odpadajočimi obrestmi pri blagajni „Ljubljanske kreditne banke“ ne vplačal, konča njegova pravica do subskribiranih delnic, ter je „Ljubljanska kreditna banka“ opravičena razglasiti, da je vplačana kavicija zapadla.
5. Po dovršenem vplačilu subskribiranih delnic bodejo se iste izročile gospodom delničarjem s tekočim dividendnim kuponom opremljene in na imejitelja se glaseče delnice.
6. Po preteku za subskripcijo določenega roka in po dovršenej razdelitvi bode „Ljubljanska kreditna banka“ obvestila subskribente, koliko delnic je odpadlo na njihove prijave.
7. Ako bi se nameravana delniška družba iz katerega vzroka koli najdalje do 1. oktobra 1902 ne ustanovila, je „Ljubljanska kreditna banka“ zavezana, pri njej vplačane kavicije s **4%** obrestmi od dné vplačila p. n. subskribentom vrniti, s čemer se pravica do izročitve delnic in zaveza k prejemu taistih konča.

Ljubljana, dné 19. oktobra 1901.

Ljubljanska kreditna banka.